

ILMASTOLAKI VERRATTUNA SATAKUNNAN ILMASTO- JA ENERGIASTRATEGIAAN

MARRASKUU 2022

ILMASTOLAKI VERRATTUNA SATAKUNNAN ILMASTO- JA ENERGIASTRATEGIAAN

Siina Lehtinen, Taija Seppälä, Meri Olenius, Merja Ahonen

Ilmastolaki uudistui kesäkuussa 2022. Laissa säädetään tavoitteet ja puitteet Suomen ilmastopolitiikan suunnittelulle, ja sitä sovelletaan valtion viranomaisten tehtäviin ilmastopolitiikan suunnitelmia laadittaessa sekä varmistettaessa niiden täytäntöönpano. Ilmastolain tarkoituksena on tehostaa ja sovittaa yhteen ilmastonmuutoksen hillitsemiseen ja siihen sopeutumiseen tehtävien toimenpiteiden suunnittelua ja täytäntöönpanon seurantaan sekä vahvistaa eduskunnan ja yleisön mahdollisuuksia osallistua ja vaikuttaa ilmastopolitiikan suunnitteluun. (Ilmastolaki 423/2022, 1 luku 1 §, 3 §.)

Tässä raportissa tarkastellaan, miten Satakunnan ilmasto- ja energiastrategian sisältö tukee uudistunutta ilmastolakia tai eroaa siitä.

1 Ilmastolain tavoitteet

Ilmastolain 2 §:ssä on määritelty lain ja sen mukaisen ilmastopolitiikan suunnittelujärjestelmän tavoitteet. Ensimmäisenä tavoitteena on saada ihmisen toiminnasta aiheutuvat kasvihuonekaasupäästöt vähenemään ja hiilinielujen poistumat kasvamaan siten, että kasvihuonekaasupäästöt ovat yhtä suuret kuin poistumat vuonna 2035. Sen jälkeisinä vuosina tavoitellaan, että poistumat ylittävät päästöt. Satakunnan ilmasto- ja energiastrategiassa kyseinen tavoite on tiedostettu Kansallisen ilmasto- ja energiastrategian kautta, jossa tavoite on myös esitetty. **Satakunnassa hiilineutraaliustavoite on asetettu jo vuodelle 2030, jonka takia maakunnan päästöt olisivat yhtä suuret nielujen poistumien kanssa aiemmin kuin ilmastolaki määrittää.**

Toisena tavoitteena on vähentää taakanjako- ja päästökauppasektorien yhteenlaskettuja kasvihuonekaasupäästöjä vuoteen 1990 verrattuna 60 % 2030 mennessä ja edelleen 80 % vuoteen 2040 mennessä. Kolmantena tavoitteena jatketaan taakanjako- ja päästökauppasektorien yhteenlaskettujen kasvihuonekaasupäästöjen vähentämistä vuoteen 2050 mennessä vähintään 90 %, mutta pyrkien 95 %:n päästövähennystasoon.

Satakunnan ilmasto- ja energiastrategia keskittyy toimissaan taakanjakosektorin päästöjen vähentämiseen, sillä päästökaupan alaisia toimijoita ohjaa päästökauppajärjestelmä. Strategias-
sa ei ole siis asetettu yhteisiä tavoitteita taakanjako- ja päästökauppasektoreille. Ilmastolaissa
vuodelle 2050 asetettu päästövähennystavoite on strategiassa kuitenkin huomattu Energia- ja
ilmastotiekartan 2050 kautta, jossa Suomen kasvihuonekaasupäästöjä pyritään vähentämään
80–95 % vuoteen 2050 mennessä. **Jotta ilmastolain toinen ja kolmas tavoite saavutettaisiin Satakunnassa, strategiaa tulisi jatkaa vuoteen 2050 saakka sekä sisällyttää siihen päästökauppasektorin päästöjen vähentäminen.**

Ilmastolain neljäntenä tavoitteena on kansallisten toimien avulla sopeutua ilmastonmuutokseen edistämällä ilmastokestävyyttä ja ilmatoriskien hallintaa. Satakunnan ilmasto- ja energiastrategiassa sopeutumiseen liittyviä tavoitteita on nostettu esille, mutta laaja-alaisempaa tarkastelua ei ole tehty. Ilmatoriskien hallintaa on tarkasteltu strategiassa pääasiassa terveys- ja sääriskien kannalta sekä miten kyseiset riskit vaikuttavat yhteiskunnan eri osa-alueisiin, luontoon ja ihmiskuntaan. Strategiassa on esitetty myös muutamia riskien hallintaan liittyviä strategisia toimenpiteitä. Ilmastokestävyyttä tarkastellaan strategiassa kuluttajan toimintaympäristön muokkaamisen kannalta, johon liittyvät strategian tavoitteet kotitalouksien ilmastotietoisuuden lisäämisestä, ilmastoasioiden huomioimisesta kunnan toiminnassa sekä yritysten energiatehokkuuden parantamisesta. **Strategisella tasolla ilmastonmuutokseen sopeutumisen toimet ovat Satakunnassa ilmastolain vaatimalla tasolla.**

Ilmastolain viimeisenä tavoitteena on varmistaa ilmastotoimien oikeudenmukaisuus ja kestävä kehitys sekä turvata saamelaisten oikeudet ylläpitää ja kehittää omaa kieltään ja kulttuuriaan. Saamelaisten oikeudet koskevat vain ilmastolain 9–12 §:ssä määriteltyjen ilmastopolitiikan suunnitelmien laadintaa ja täytäntöönpanoa, jonka takia niitä ei tarvitse huomioida Satakunnan ilmasto- ja energiastrategiassa. Sosiaalinen ja alueellinen oikeudenmukaisuus päästövähennystoimissa on huomioitu strategiassa kansallisen tavoitteen kautta. **Sen lisäksi strategian toimien vaikutusarviointiin on osallistettu useita tahoja, mikä vahvistaa strategiassa esitettyjen toimenpiteiden oikeudenmukaisuutta.** Kestävän kehityksen varmistamiseksi strategiassa on listattu monia siihen liittyviä toimenpide-ehdotuksia kestävän energia- ja liikennejärjestelmän, yhdyskuntarakenteen, koulutuksen, metsien käytön, raaka-aineiden ja julkisten hankintojen osalta. **Strategisella tasolla ilmastopolitiikan oikeudenmukaisuuden ja kestävän kehityksen varmistaminen ovat linjassa ilmastolain kanssa.**

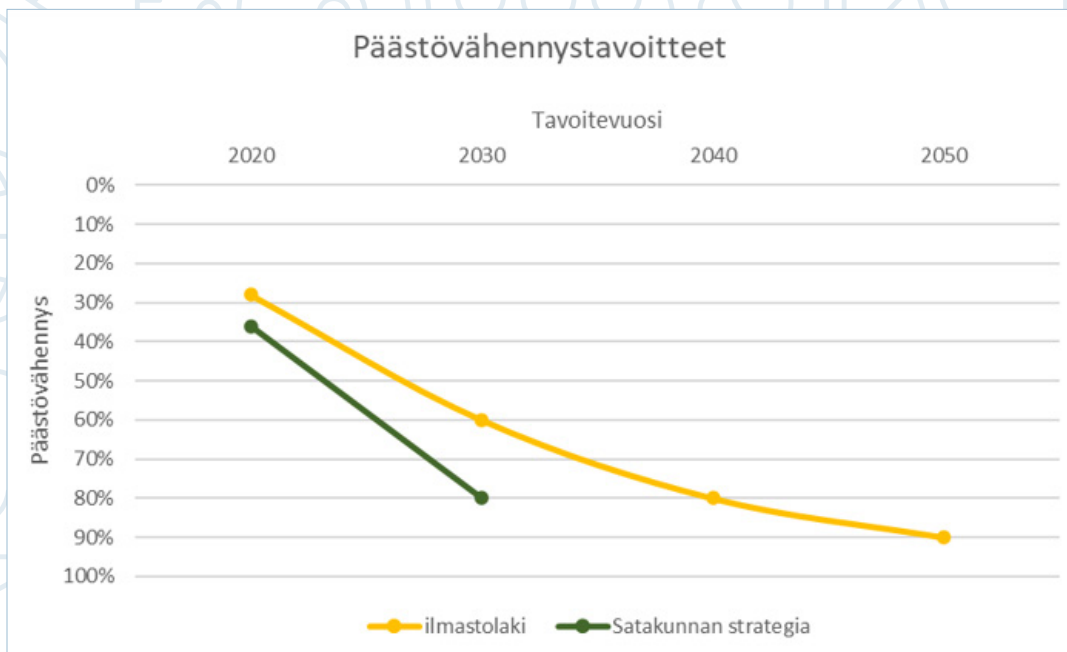
2 Ilmastolain suunnittelujärjestelmät, raportointi, viranomaiset ja voimaantulo

Ilmastolain toisessa luvussa 7–14 §:ssä määritellään ilmastopolitiikan suunnittelujärjestelmästä. Siihen lukeutuu neljä eri ilmastopolitiikan suunnitelmaa: pitkän aikavälin ilmastosuunnitelma, kansallinen ilmastomuutokseen sopeutumissuunnitelma, keskipitkän aikavälin ilmastosuunnitelma ja maankäyttösektorin ilmastosuunnitelma. Näille ilmastosuunnitelmille asetetaan 8 §:ssä yleiset vaatimukset, jonka jälkeen 9–12 §:ssä esitetään suunnitelmakohtaiset vaatimukset. 13–14 §:ssä säädetään ilmastosuunnitelmien valmistelusta sekä saamelaiskulttuurin huomioonottamisesta suunnitelmia laatiessa. Koska 7 §:ssä esitetyt ilmastosuunnitelmat laativat valtion viranomaiset, luvun 2 sisältö ei koske Satakunnan ilmasto- ja energiastrategiaa.

Ilmastolain 3 luvun 15–17 §:ssä säädetään 7 §:ssä mainituille ilmastopolitiikan suunnitelmille vaatimukset niiden selonteosta, suunnitelmien toteutumisen seurannasta ja suunnitelmien muuttamisesta. 18 §:ssä määrätään vielä valtioneuvoston laatiman ilmastovuosikertomuksen sisällöstä. Luvussa 4 puolestaan määritellään viranomaisten ja muiden toimijoiden tehtävät 7 §:n ilmastopolitiikan suunnitelmia sekä 18 §:n ilmastovuosikertomusta koskien. Lisäksi luvussa säädetään Suomen ilmastopaneelin tehtävistä. Koska luvut 3–4 käsittelevät Satakunnan ilmasto- ja energiastrategiasta riippumattomien ilmastopolitiikan suunnitelmien seurantaa ja suunnitelmiin liittyvien viranomaisten tehtäviä, lukujen sisältöä ei tule huomioida strategiassa.

Satakunnan ilmasto- ja energiastrategia on yhtenevä ilmastolakiin ilmastonmuutokseen sopeutumisen, oikeudenmukaisuuden ja kestävä kehityksen kanssa. Strategiassa ollaan viisi vuotta aikaisemmassa aikataulussa hiilineutraaliustavoitteen saavuttamisen kohdalla kuin ilmastolaissa. Strategiassa ei kuitenkaan ole huomioitu päästökauppasektorin päästövähennystavoitteita sekä strategia loppuu vuoteen 2030, kun ilmastolain tavoitteet jatkuvat vuoteen 2050 asti. Kaaviossa 1 tarkastellaan, miten ilmastolain ja Satakunnan ilmasto- ja energiastrategian mukaiset päästövähennystavoitteiden trendit eroavat toisistaan vuosina 2020–2050.

Kaavio 1. Ilmastolain ja Satakunnan ilmasto- ja energiastrategian päästövähennystavoitteet.